International Scientific and Practical Conference Samarkand Institute of Economics and Service
Vol. 1 Issue 1 | pp. 72-75 **| ISSN:** XXXX-XXXX
Available online @ https://globalconf.net/index.php/samisi

Article

Features of Highly Skilled Labor Migration in Regional Development and Economic Growth

Yuldosheva Sh.A*[1] Mardonova M.A[2]

1. Samarqand iqtisodiyot va servis instituti Iqtisodiyot fakulteti talabasi.
2. Qarshi davlat texnika universiteti 1-kurs magistranti

* Correspondence: yuldoshevashahribonu@mail.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada yuqori malakali kadrlar migratsiyasining hududiy iqtisodiy rivojlanish va iqtisodiy o'sishga ta'siri nazariy va amaliy jihatdan tadqiq etilgan. Yuqori malakali mutaxassislarning ichki va tashqi migratsiyasi natijasida hududlarda shakllanadigan inson kapitali o'zgarishlari, mehnat bozori tarkibi, innovatsion salohiyat va biznes subyektlarining raqobatbardoshligiga ta'sir etuvchi omillar tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: yuqori malakali kadrlar, mehnat migratsiyasi, inson kapitali, hududiy iqtisodiy o'sish, tadbirkorlik, intellektual salohiyat, Brain Drain, Brain Gain, Brain Circulation, innovatsiya, mehnat bozori.

Citation: Yuldosheva Sh.A Features of Highly Skilled Labor Migration in Regional Development and Economic Growth. Institute of Economics and Service 2026, 1(1), 72-75.

Received: 12th Aug 2026
Revised: 26th SSep 2026
Accepted: 18th Oct 2026
Published: 22th Nov 2026

Copyright: © 2026 by the authors. Submitted for open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

1. Kirish

Hozirgi globallashuv jarayonlarining chuqurlashuvi, raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi va xalqaro mehnat bozoridagi raqobatning kuchayishi yuqori malakali kadrlar migratsiyasining iqtisodiy ahamiyatini oshirmoqda. Bugungi kunda inson kapitali mamlakatlar va hududlarning raqobatbardoshligini belgilovchi muhim strategik resurslardan biri hisoblanadi. Yuqori malakali mutaxassislarning xalqaro va ichki mehnat bozorida harakatlanishi nafaqat mehnat resurslarining hududiy taqsimlanishiga, balki ishlab chiqarish samaradorligi, innovatsion faoliyat, tadbirkorlik tashabbuslari va investitsion jarayonlarga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, iqtisodiy rivojlanayotgan hududlarda malakali muhandislar, iqtisodchilar, IT-mutaxassislar, olimlar, texnologlar, menejerlar va boshqa professional kadrlarning boshqa hududlarga yoki xorijiy mamlakatlarga chiqib ketishi mahalliy korxonalarning malakali ishchi kuchiga bo'lgan ehtiyojini kuchaytirishi mumkin. Boshqa tomondan, migratsiya jarayonlari natijasida mutaxassislar xalqaro tajriba, zamonaviy texnologiyalar, boshqaruv ko'nikmalari va yangi biznes aloqalariga ega bo'ladilar. Ularning qaytib kelishi yoki xorijda faoliyat yuritgan holda mahalliy korxonalar bilan hamkorlik qilishi hududiy iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishiga xizmat qilishi mumkin.

2. Tahlil Va Natijalar

Yangi O'zbekiston sharoitida ham yuqori malakali kadrlarni tayyorlash, ularning mehnat bozoridagi talab va taklifga muvofiq bandligini ta'minlash, hududlarda professional faoliyat yuritishi uchun munosib sharoit yaratish hamda xorijda orttirilgan bilim va tajribalarni iqtisodiyotga jalb qilish dolzarb vazifalardan biridir. Mazkur holatlar

yuqori malakali kadrlar migratsiyasining hududiy biznes va iqtisodiy o‘sishga ta’sirini kompleks o‘rganish zaruratini yuzaga keltiradi.

Yuqori malakali kadrlar migratsiyasi deganda oliy ma’lumot, maxsus kasbiy tayyorgarlik, ilmiy daraja, professional tajriba va yuqori malaka talab qiladigan kasbiy faoliyatga ega mutaxassislarning ish, ta’lim, ilmiy izlanish yoki tadbirkorlik maqsadida bir hududdan boshqa hududga yoki xorijiy mamlakatlarga ko‘chib o‘tishi tushuniladi. Bunday migratsiya hudud iqtisodiyotiga bir nechta yo‘nalishda ta’sir ko‘rsatadi.

1. Malakali kadrlarning chiqib ketishi mahalliy korxonalarda professional mutaxassislarga bo‘lgan ehtiyojni kuchaytirishi va ayrim tarmoqlarda malaka tanqisligini yuzaga keltirishi mumkin.

2. Malakali mutaxassislarning boshqa hududlarga jalb qilinishi ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish samaradorligini oshiradi.

3. Xorijda tajriba orttirgan mutaxassislarning qaytishi mahalliy biznesga yangi texnologiyalar, boshqaruv usullari va xalqaro standartlarni olib kirish imkonini yaratadi.

4. Xorijda faoliyat yuritayotgan mutaxassislarning mahalliy korxonalar bilan masofaviy hamkorligi, maslahat xizmatlari va investitsion aloqalari hududiy iqtisodiy rivojlanishga qo‘shimcha imkoniyatlar yaratadi.

Shu sababli yuqori malakali kadrlar migratsiyasini hududiy iqtisodiyotning inson kapitali bilan ta’minlanishi va uning sifat jihatidan o‘zgarishiga ta’sir qiluvchi muhim omil sifatida baholash mumkin. Yuqori malakali mutaxassislarning migratsiyasi biznes subyektlari uchun yangi bilim, kasbiy tajriba va texnologik imkoniyatlarni shakllantiradi.

Migratsiya jarayonlarining ijobiy imkoniyatlari bilan bir qatorda, hududdan yuqori malakali mutaxassislarning uzoq muddatga chiqib ketishi ayrim iqtisodiy muammolarni ham yuzaga keltiradi.

- Inson kapitalining kamayishi.

- Malakali mehnat resurslari tanqisligi.

- Ishlab chiqarish va innovatsion faoliyatning sekinlashishi.

-Ta’limga yo‘naltirilgan investitsiyalardan hududiy iqtisodiyotning yetarli darajada manfaatdor bo‘lmasligi.

- Hududlararo iqtisodiy tafovutlarning kuchayishi.

Shunday qilib, yuqori malakali kadrlar migratsiyasining salbiy oqibatlari, ayniqsa, mutaxassislarning o‘rnini to‘ldirish imkoniyati cheklangan hududlarda yaqqolroq namoyon bo‘lishi mumkin.

Xalqaro iqtisodiy adabiyotlarda yuqori malakali kadrlar migratsiyasining ta’siri uchta muhim konsepsiya asosida izohlanadi.

1. Brain Drain – intellektual salohiyatning chiqib ketishi.

Bu jarayon yuqori malakali mutaxassislarning o‘z mamlakati yoki hududini tark etib, boshqa mamlakatlarda faoliyat yuritishini anglatadi. Natijada hududda malakali mehnat resurslari kamayishi va iqtisodiyotning ayrim tarmoqlarida kadrlar tanqisligi yuzaga kelishi mumkin.

2. Brain Gain – intellektual salohiyatning ortishi.

Bu konsepsiya xorijdan malakali mutaxassislarni jalb qilish, qaytib kelgan migrantlarning bilim va tajribasidan foydalanish hamda xorijda ta’lim olgan kadrlarning mahalliy iqtisodiyotga qo‘shgan hissasini ifodalaydi.

3. Brain Circulation – bilim va malakalarning aylanishi.

Bu jarayon yuqori malakali mutaxassislarning mamlakatlar va hududlar o‘rtasida harakatlanishi natijasida bilim, texnologiya, investitsiya va kasbiy tajribaning o‘zaro almashinuvini anglatadi.[2]

O‘zbekistonda iqtisodiy islohotlar, xususiy sektorning rivojlanishi, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va xizmatlar sohasining kengayishi yuqori malakali kadrlarga

bo‘lgan talabni oshirmoqda. OECDning 2025-yilda chop etilgan O‘zbekiston investitsiya siyosatiga oid tahliliy hisobotida yuqori malakali kadrlar migratsiyasi, mehnat bozoridagi malaka nomutanosibligi va raqamli ko‘nikmalarga bo‘lgan ehtiyoj xususiy sektorning texnologik rivojlanishiga ta’sir qiluvchi omillar sifatida qayd etilgan. [1] Hisobotda 2020-yilda oliy ma’lumotli aholi orasidagi ishsizlik darajasi 1,5 foizni, mamlakat bo‘yicha umumiy ishsizlik darajasi esa 5,3 foizni tashkil etgani ko‘rsatilgan. Bu ma’lumotlar aynan 2020-yilga tegishli bo‘lib, hozirgi davr ko‘rsatkichlari sifatida talqin qilinmasligi kerak. Shuningdek, Jahon bankining O‘zbekiston bo‘yicha tahliliy materiallarida yuqori malakali mutaxassislarning migratsiyasi natijasida yuzaga keladigan inson kapitali yo‘qotishlari bilan bir qatorda, bilimlar transferi va xorijiy tajribadan foydalanish imkoniyatlari ham qayd etilgan.[3]

Hududiy biznes rivojlanishida yuqori malakali kadrlarning ahamiyati, ayniqsa, quyidagi sohalarda namoyon bo‘ladi:

- sanoatda - muhandislar, texnologlar va ishlab chiqarish menejerlari;
- qishloq xo‘jaligida - agronomlar, agrotexnologlar va suv xo‘jaligi mutaxassislari;
- xizmatlar sohasida - iqtisodchilar, moliyachilar va menejerlar;
- raqamli iqtisodiyotda - dasturchilar, IT-mutaxassislar va ma’lumotlar tahlilchilari;
- innovatsion faoliyatda - ilmiy xodimlar, tadqiqotchilar va loyiha menejerlari.

3. Xulosa Va Takliflar

Hududiy rivojlanishda yuqori malakali kadrlar migratsiyasi hududiy iqtisodiy rivojlanish va iqtisodiy o‘sishga ko‘p qirrali ta’sir ko‘rsatuvchi omil ekanligi aniqlandi. Migratsiya jarayonlari bir tomondan hududning malakali inson kapitalini kamaytirishi mumkin bo‘lsa, ikkinchi tomondan xorijiy tajriba, bilim, texnologiya va investitsiyalarni jalb qilish imkoniyatlarini yaratadi.

Quyidagi ilmiy-amaliy takliflarni berishimiz mumkin:

1. Hududlarda yuqori malakali kadrlarni saqlab qolish va ularning kasbiy rivojlanishini ta’minlashga qaratilgan hududiy inson kapitalini rivojlantirish dasturlarini ishlab chiqish lozim.

2. Xorijda faoliyat yuritayotgan yuqori malakali mutaxassislar bilan doimiy aloqalarni rivojlantirish, ularning bilim va tajribalarini mahalliy biznes loyihalariga jalb qilish mexanizmlarini takomillashtirish zarur.

3. Qaytgan migrantlarning kasbiy malakasini tan olish, ularni hududiy korxonalarga integratsiya qilish va tadbirkorlik faoliyatini boshlashini qo‘llab-quvvatlash tizimini rivojlantirish maqsadga muvofiq.

4. Oliy ta’lim muassasalari va xususiy sektor o‘rtasida hamkorlikni kengaytirish orqali mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan mutaxassislarni tayyorlash tizimini takomillashtirish zarur.

5. Yuqori malakali kadrlar ishtirokida innovatsion korxonalar, startaplar va texnologik loyihalarni tashkil etish uchun moliyaviy va institutsional rag‘batlantirish mexanizmlarini rivojlantirish lozim.

6. Hududlarda malakali kadrlar migratsiyasining iqtisodiy samaradorligini baholashga qaratilgan monitoring tizimini shakllantirish va uning natijalaridan hududiy rivojlanish dasturlarini ishlab chiqishda foydalanish taklif etiladi.

7. “Brain Drain” jarayonini “Brain Gain” va “Brain Circulation” imkoniyatlariga aylantirish maqsadida xalqaro professional tarmoqlar, ilmiy hamkorlik va transmilliy tadbirkorlik aloqalarini rivojlantirish zarur.

Xulosa o‘rnida ta’kidlasak, yuqori malakali kadrlar migratsiyasini samarali boshqarish hududlarda tadbirkorlikning raqobatbardoshligini oshirish, innovatsion

faoliyatni rivojlantirish, ishlab chiqarish samaradorligini yuksaltirish va barqaror iqtisodiy o‘sishni ta’minlashning muhim shartlaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. OECD. Roadmap for Sustainable Investment Policy Reforms in Uzbekistan. – OECD Publishing, 2025.
2. Khusainov R.R. High-skilled Migration (“Brain Drain”) from Uzbekistan: Analysis of Causes and Retention Strategies. - The Innovation Economy, 2026.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son “O‘zbekiston - 2030” strategiyasi to‘g‘risidagi Farmoni.